

Dysponujemy w Polsce różnymi aktami prawnymi, deklaracjami, kartami praw dzieci, osób niepełnosprawnych, osób starszych, Europejską Kartą Społeczną, a zatem istnieją teoretyczne przesłanki zapobiegania wykluczeniu społecznemu różnych grup ludności, natomiast działania praktyczne pozostawiają wiele do życzenia.

Idea tego forum jest zatem pogłębienie wiedzy o kilku przykładowo wybranych problemach i próba skonstruowania wniosków i rekomendacji usprawniających politykę społeczną przyjazną polityce prorodzinnej.

(FORUM, *Problemy demograficzne Polski*)

Wyniki spisu ukazują przede wszystkim, że negatywne procesy w zmianach stanu struktury i kondycji ludności Polski - sygnalizowane już uprzednio najwyższym władzom RP w memoriale Komitetu z 20 listopada 2002 roku - ulegają pogłębieniu i zaostrzeniu. Musi to budzić uzasadniony niepokój. Coraz wyraźniej widać bowiem, że możemy stanąć w obliczu ostrego kryzysu demograficznego Polski w następnych dziesięcioleciach XXI wieku. Trzeba więc zrobić wszystko, aby do tego nie dopuścić.

(FORUM, *Problemy demograficzne Polski*)

Pojęcie wykluczenia społecznego nie pozwala na łatwe uogólnienia i porównania, ale mimo to badania dostarczyły wskazówek do zbudowania pierwszego globalnego spojrzenia na to zjawisko. W państwach przemysłowych wykluczenie silnie jest powiązane z długotrwałym bezrobociem, utratą uprawnień związanych z pracą i starym *welfare state* oraz procesem załamania więzi społecznej i poczuciem izolacji (*disaffiliation*). W społeczeństwach rozwijających się i w transformujących się gospodarkach wykluczenie społeczne silnie jest związane z procesem formowania rynku pracy, a ponadto w społeczeństwach tego rodzaju wiąże się nie tylko z problemem egzekwowania praw socjalnych, ale również praw cywilnych i politycznych. Wiele dzieli tam formalnie obowiązujące prawa od korzystania z nich.

(Charles Gore, Jose B. Figueiredo, *Wykluczenie społeczne i polityka przeciwdziałania ubóstwu*)

Prezentowana wyżej charakterystyka rozmaitych komitetów, rad, komisji etc. funkcjonujących w polskiej administracji publicznej prowadzi do jednej podstawowej konkluzji, to jest konkluzji mówiącej, że instytucje demokracji partycypacyjnej, istniejące w strukturze administracji publicznej, umożliwiają wnoszenie w procesy podejmowania decyzji w ważnych sprawach publicznych zarówno rozmaitych grupowych interesów, jak też i zróżnicowanych informacji faktualnych.

(Kazimierz W. Frieske, Paweł Poławski, *Instytucje obywatelskiej partycypacji w funkcjonowaniu administracji publicznej*)

To, co wydaje się być charakterystyczne dla nowych koncepcji rozwoju endogennego to właśnie próba przewyciężenia z jednej strony błędnych założeń koncepcji modernizacji i rozwoju zaleźnego, z drugiej zaś - naiwnych czy „li-rycznych” aspektów teorii rozwoju endogennego. Inaczej można by powiedzieć, że nowe koncepcje rozwoju endogennego stanowią swoisty efekt takiego dyskursu naukowego, który pozbawiony zostaje złudzeń co do „powszechnych”, „słu-sznych” ideałów i koncentruje się przede wszystkim na rozpoznaniu mecha-nizmów rządzących aktualnie zachodzącymi zmianami społecznymi.

(NA ŁAMACH CZASOPISM, *Sociologia Ruralis*)